

Nederland is laks met onderkennen grote achterstelling van mensen met een beperking

Nederland was in Europa heel laat met invoering van het VN-verdrag inzake rechten personen met een handicap. Zowat tien jaar nadat Nederland het Verdrag tekende, is het verdrag aangenomen door het parlement en van kracht geworden (juni 2016). Daarmee is Nederland in Europa bijna hekkensluiter; alleen Ierland is nog langzamer met invoering.

De late invoering lijkt uit te drukken dat er weinig urgentie is; Nederland 'zorgt goed' voor mensen met een handicap, zegt de Nederlandse regering, en invoering van het Verdrag lijkt dan niet zo nodig. Mensen met een beperking weten beter. Zo geweldig is het hier niet geregeld.

De toegankelijkheid van gebouwen, de openbare ruimte en openbaar vervoer is problematisch¹. Treinvervoer moet pas na 2030 verplicht toegankelijk zijn. Busvervoer moet nu al toegankelijk zijn, maar er zijn vele meldingen van buschauffeurs die doorrijden als ze rolstoelers zien staan.² Alleen bij nieuwbouw moeten gebouwen die open staan voor publiek (denk aan scholen, restaurants, winkels), toegankelijk worden gemaakt, bij verbouw geldt die wettelijke eis niet dus bestaande gebouwen mogen ook na renovatie door zonder lift en rolstoeltoilet.³

Er zijn grote problemen met onderwijs voor kinderen met een beperking. Het VN Verdrag kent recht op onderwijs op de buurtschool toe, met goede ondersteuning. Toch zitten ruim 5537 kinderen in Nederland altijd thuis, omdat geen school ze wil inschrijven als leerling en dat aantal groeit door.⁴

De kans op een betaalde baan is laag: de arbeidsparticipatie is voor mensen met een handicap is minder dan de helft van wat voor mensen zonder beperking is weggelegd.⁵

Het Centraal Bureau voor de Statistiek⁶ laat zien hoe groot de achterstand is op de arbeidsmarkt voor zowel mannen als vrouwen:

Arbeidsparticipatie Nederland 2015	
	% arbeidsparticipatie
Mannen algemeen	79,8
Mannen met handicap	41,2
Vrouwen algemeen	70,7
Vrouwen met handicap	34,3

Armoede is een groot probleem. Mensen met een beperking hebben recht op een minimum uitkering, maar moeten zoveel eigen bijdragen voor zorg betalen, dat ze onder dat minimum zakken. In 2016 ging iedereen er in koopkracht op vooruit, behalve mensen met een beperking die tot 12%

¹ ANED Country report on accessibility - Netherlands (413 kB) <http://www.disability-europe.net/country/netherlands>

² Verslag algemeen overleg Tweede Kamer:

<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/verslagen/detail?id=2017Z03953&did=2017D16232>

³ ANED Country report on accessibility - Netherlands (413 kB) <http://www.disability-europe.net/country/netherlands>

⁴ Tiende Voortgangsrapportage Passend Onderwijs, December 2016, blz 16

https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2016Z23188&did=2016D47426

⁵ Country report on the European Semester – Netherlands, bladzijde 8. <http://www.disability-europe.net/country/netherlands>

⁶ Cijfers uit Statline CBS: <http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=83322ned&D1=0-2,19-22&D2=a&D3=0,3,6&D4=1-2&D5=l&HDR=G4,G3,G1,G2&STB=T&P=T&VW=T>.

koopkracht inleverden.⁷ Het verschil in besteedbaar inkomen tussen huishoudens zonder een beperking en huishoudens mét wordt steeds groter. Een huishouden met een persoon met een arbeidsongeschiktheidsuitkering had in 2014 een besteedbaar inkomen van 56% van het gemiddelde besteedbaar huishoudinkomen. In het jaar 2000 was dat nog 67 %.⁸ Het welvaartsverschil wordt dus steeds groter.

Ook meedoen aan sporten, theatervoorstellingen, uitgaan en dergelijke is vaak heel lastig voor mensen met een beperking. Als ze al het theater, de sporttribune, de winkel of het restaurant in kunnen, dan resteren tal van praktische problemen; oversteekplaatsen voor blinden zijn niet veilig; rolstoelers kunnen niet plassen (want toilet ontoegankelijk); jongeren met een verstandelijke beperking mogen 's avonds niet uit want er is één begeleider op de woongroep dus niemand kan mee of ze moeten sowieso om 21.00 op hun kamer zijn omdat de nachtbezetting ingaat; of het aangepast vervoer komt mensen een uur te laat ophalen zodat het zwem uur bij de club al voorbij is; et cetera. Onderzoeksbureau Nivel beschrijft in achtereenvolgende jaarrapportages⁹ hoe mensen met beperkingen meer mee willen doen, maar dat vaak niet kunnen. De situatie voor met name mensen met een verstandelijke beperking verslechtert, blijkt uit de Nivel Participatiemonitor.¹⁰

De Nederlandse regering heeft een plan gemaakt waarin staat hoe het VN- verdrag wil invoeren in Nederland. In het implementatieplan¹¹ is geen inventarisatie gemaakt van de huidige problemen rondom participatie, discriminatie en schending van mensenrechten. Daarmee blijft onduidelijk waar grote problemen zijn en wat er eigenlijk moet worden gedaan. Concrete acties beperken zich tot het 'geleidelijk' verbeteren van 'algemene toegankelijkheid' zonder dat duidelijk is wat dat precies is, en tot procedurele acties. Gemeenten worden bijvoorbeeld opgeroepen een lokale inclusie agenda op te stellen. Een ander voorbeeld is: "Tweede helft 2017: Afgerond actieplan bouwsector". Wat er moet staan in lokale inclusieagenda's of actieplannen en waar ze precies naar moeten streven, blijft onduidelijk.

Jose Smits

Vereniging Inclusie Nederland

---

⁷ Iederin/Nibud koopkrachtonderzoek: <https://iederin.nl/nieuws/17660/sterke-daling-koopkracht-voor-mensen-met-een-beperking> en Vereniging Inclusie Nederland: Armoede onder mensen met een beperking toegenomen: <http://www.inclusienederland.nl/inclusienederland/85-armoede-onder-mensen-met-een-beperking-toegenomen> en Country report on the European Semester – Netherlands, bladzijde 31. <http://www.disability-europe.net/country/netherlands>

⁸ Statline CBS: Gemiddeld inkomen; particuliere huishoudens naar diverse kenmerken. <http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=70843ned&D1=0,6&D2=0&D3=0,53&D4=a&HDR=G3,T&STB=G1,G2&VW=T>

⁹ Participatiemonitor. www.nivel.nl

¹⁰ Update 2016 Participation Monitor, Nivel. <https://www.nivel.nl/sites/default/files/bestanden/participatiemonitor-update-2016.pdf>

¹¹ Implementatieplan vn-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, Vastgesteld 13 maart 2017: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/convenanten/2017/03/13/implementatieplan-vn-verdrag-inzake-de-rechten-van-personen-met-een-handicap>